

Emilia Figurska*

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, Filia w Wodzisławiu Śląskim

Kierunek: pedagogika opiekuńczo-wychowawcza

e-mail: figurska.emilia@gmail.com

Emocje/uczucia nauczycieli podczas przeprowadzania rozmów z rodzicami/opiekunami podopiecznych

https://doi.org/10.25312/2083-2923.22_s3ef

Streszczenie: Polska szkoła przechodzi ciągle przez szereg reform, podczas których nikt nie zastanawia się nad stanem psychicznym nauczycieli oraz nad tym, jak ich wspomóc w radzeniu sobie z problemami, jakie spotykają w pracy. Celem artykułu jest zwrócenie uwagi na emocje/uczucia nauczycieli podczas przeprowadzania rozmów z rodzicami/opiekunami swoich podopiecznych. Nauczyciele odczuwają na swych barkach ciężar edukacji młodego pokolenia, radzenia sobie z przeróżnymi zachowaniami uczniów i ich problemami oraz informowania rodziców o wszystkich postępowaniach ich podopiecznych (i dobrych, i złych). Mało kto zwraca uwagę na nauczyciela, na emocje/uczucia, które mu w pracy towarzyszą.

Słowa kluczowe: edukacja, nauczyciel, emocje, uczucia

Wstęp

Szkoła XXI wieku funkcjonuje w układzie, w którym podstawowa komórka społeczna, jaką powinna być rodzina, coraz częściej zaniedbuje swą podstawową funkcję – wychowawczą. Rodzice/opiekunowie uczniów coraz częściej przerzucają swoją rolę wychowawców dzieci na nauczycieli. Dzieci i młodzież wymagają coraz większej ilości działań wychowujących, gdyż zasób wynoszonych z domu wartości, postaw i zachowań zawiera coraz więcej wzorców społecznie niepożądanych i nieakceptowanych. Gdy wzorce społeczne w przeszłości były wyraziste, hierarchia wartości jednolita

---

* Emilia Figurska – magister biologii w specjalności biologia stosowana i molekularna. Nauczyciel biologii w Zespole Szkół Licealnych i Technicznych w Rydułtowach. Zainteresowania: wojsko, układanie puzzli i czytanie kryminałów.

i powszechnie akceptowana, rola szkoły była dużo łatwiejsza. Zachowania odbiegające od przyjętej normy społecznej szkoła po prostu restrykcyjnie tępiła. Dzisiejsza szkoła musi stworzyć system komunikacji między uczestnikami życia szkolnego, do którego należą główni klienci szkoły – rodzice, ich dzieci i nauczyciele¹.

Polska szkoła przechodzi w ostatnich latach przez szereg reform, jednak da się zauważyć, iż dalej pozostaje w schemacie nauczania masowego. Przeprowadzane reformy, moim zdaniem, nie przekładają się na poprawę funkcjonowania uczniów w danej placówce, a jedynie generują coraz to więcej frustracji na linii rodzic/opiekun–nauczyciel. Ostatnimi czasy w wielu przeróżnych dziedzinach sięgamy do metod i technik, które były stosowane w kulturach plemiennych: nurt bliskości czy nurt rodzicielstwa. W polskiej edukacji również powinniśmy zwrócić szczególną uwagę na to, co było kiedyś. Bardzo dawno temu dominowała relacja mistrz–uczeń, uczeń zdobywał wiedzę i informacje oraz je poszerzał podczas kontaktów z mistrzem oraz w trakcie tych kontaktów uczeń sam szukał odpowiedzi na nurtujące go pytania².

Edukacja w ostatnich latach uczy głównie myślenia składającego się w klucz odpowiedzi, po to, by przygotować młodzież do zdawania testów. Uczniowie czują się przytłoczeni presją i stresem, ponieważ chcą/muszą zdać egzaminy jak najlepiej³. Nikt jednak nie zwraca uwagi na nauczycieli, którzy również muszą mierzyć się z presją ze strony „władz” (miasto, powiat, dyrekcja, rodzice), aby uczniowie pozdawali egzaminy jak najlepiej. Nawet jeśli ci uczniowie nie rokują dobrze na zdanie owych egzaminów.

Uczeń, nauczyciel, szkoła i rodzice uczniów przedstawiają się nam jako mechanizm – część wielkiego mechanizmu przyrody: jak w jednym, tak w drugim działają określone siły, rządzą prawa, od których znajomości i zastosowania zależy, o ile ten mechanizm okaże się sprawny i jakie wyda rezultaty. Zasadniczym czynnikiem wychowania i edukacji w szkole powinien być nauczyciel, a raczej, jakie przejawia wartości i jaki chciałby być. Dlatego w żadnym zawodzie człowiek nie ma tak wielkiego znaczenia, jak w zawodzie nauczyciela⁴.

Nauczycielowi przez całą swoją pracę towarzyszy ogromny stres nie tylko wynikający z presji jak najlepszego zdania egzaminów przez uczniów, ale również z dokładania nadmiarowych obowiązków, jak również z kontaktów z rodzicami i przeprowadzania z nimi (rodzicami) rozmów pedagogicznych.

O osobowości nauczyciela i wychowawcy można przeczytać w pismach wielu wybitnych przedstawicieli pedagogiki. Zazwyczaj teksty te dotyczą pedagoga idealnego, czyli opisują zestaw cech przydatnych w tym zawodzie. Według W. Okonia, dobry pedagog powinien umieć rozumieć relacje między ludźmi, posiadać wiedzę na temat

---

¹ P. Ziółkowski, *Pedagogizacja rodziców – potrzeby i uwarunkowania*, Wydawnictwo Uczelniane GSW, Bydgoszcz 2016, s. 157.

² M. Marcela, *Jak nie zwiariować ze swoim dzieckiem. Edukacja, w której dzieci same chcą się uczyć i rozwijać*, Wydawnictwo Muza SA, Warszawa 2020, s. 77–78.

³ Tamże, s. 84.

⁴ J.W. Dawid, *O duszy nauczycielstwa*, Wydawnictwo Nasza Księgarnia, Warszawa 1932, s. 5–6.

nauczania i wychowania oraz być kreatywny. Autor ten wskazuje również trzy różne perspektywy, z których można rozważać osobowość pedagoga: pedagogiczną (relacje z uczniem), psychologiczną (cechy osobowe pedagoga) oraz społeczną (postawa społeczna). Te trzy perspektywy można zrozumieć jako dodatkowy argument na rzecz zajmowania się osobowością pedagoga w sposób interdyscyplinarny. Wykorzystując wiedzę i narzędzia dostępne w naukach takich, jak filozofia, psychologia, socjologia oraz pedagogika, można próbować tworzyć pełny, wieloaspektowy i dobrze zbadany obraz osobowości idealnego pedagoga⁵.

Spośród wielu kompetencji, które nauczyciel musi posiadać, wymienia się również kompetencje specjalistyczne, dydaktyczne i psychologiczne lub interpretacyjno-komunikacyjne, kreatywno-krytyczne, współdziałania, pragmatyczne i informatyczno-medialne. Potrzebnymi kompetencjami w pracy nauczyciela są również kompetencje interpretacyjne, moralne i komunikacyjne.

Kompetencje komunikacyjne są zasadniczym elementem i należy je interpretować jako zdolność do rozmowy z wszystkimi ludźmi, z którymi nauczyciel się porozumiewa. Przeprowadzana rozmowa powinna cechować się bezwarunkową akceptacją drugiej osoby, jak również powinna zawierać umiejętność prezentowania własnych poglądów oraz umiejętne przedstawienie problemu, którego ta rozmowa dotyczy.

Kolejnymi kompetencjami, jakie powinien posiadać nauczyciel, to kompetencje psychologiczne. Obejmują pozytywne nastawienie do uczniów, rodziców uczniów czy jakkolwiek innych osób oraz wykazują się umiejętnością unikania szumów komunikacyjnych z innymi osobami, z którymi nauczyciel rozmawia⁶.

Czy nauczyciel musi więc być robotem, zdolnym wykonać wszystko, być wszechstronnie wykształconym i ciągle się dokształcać poprzez różnorodne kursy i szkolenia, zadowolić uczniów, rodziców, dyrekcję? Czy to nie jest za dużo jak na jedną osobę? Nauczyciel to nie robot i czasem (coraz częściej) „pęka”, ponieważ ogarniają go różnorodne emocje – te dobre i te złe.

W obecnych czasach wychowanie młodego człowieka jest szczególnie skomplikowane i czasochłonne. Wymaga od rodziców i nauczycieli ogromnej pracy, odpowiedzialności i cierpliwości. Szkoła jest miejscem, gdzie zachodzą relacje między nauczycielami i uczniami, ale także miejscem spotkań i oddziaływań nauczycieli i rodziców. To miejsce, w którym podejmowany jest trud wychowania. Rodzice i nauczyciele winni zdawać sobie sprawę, iż wychowanie nie jest sprawą prywatną, lecz ma wymiar społeczny. Od tego, czy na płaszczyźnie nauczyciele–rodzice występuje zbieżność celów wychowania, zależy, jakie będą jego efekty. Cele domu i szkoły mogą być zbieżne

---

⁵ A. Lasota, E. Pisarzowska, *Pożądanee cechy osobowości nauczyciela-pedagoga w ujęciu klasycznych i współczesnych koncepcji*, „Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna” 2016, vol. 41(7), s. 77–88, https://lasota.up.krakow.pl/files/Osobowosc_nauczyciela.pdf [dostęp: 18.04.2022].

⁶ M. Balukiewicz, *Miłość jako powinność nauczyciela wychowawcy w pracach wybranych pedagogów*, [w:] K. Kamiński (red.), *Miłość a pedagogika*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2020, s. 174–175.

wtedy, kiedy istnieje dobra współpraca między szkołą i rodziną oraz okazywanie wzajemnego szacunku domu i szkoły⁷.

Rodzice, jak i nauczyciele, modelują i oddziałują na danego ucznia przez swoje zachowanie czy wyrażanie własnych poglądów. Stosunkowo rzadko się zdarza, że kontakty obu stron (rodziców i nauczycieli) są bliskie. Obie te grupy nie widują się ze sobą zbyt często. Zwykle do spotkań takich dochodzi w momencie wyznaczenia spotkania (wywiadówki) z wszystkimi rodzicami. Często się również zdarza, że czas na przeprowadzenie rozmowy indywidualnej po takim spotkaniu jest bardzo ograniczony⁸.

Można wyciągnąć wniosek, iż współpraca rodziców ze szkołą w zakresie zagadnień, które będą dotyczyły dziecka, jego edukacji czy zachowania jest nad wyraz konieczna. Współpraca pomiędzy szkołą a domem bezpośrednio wpływa na proces edukacyjny dziecka. Odpowiedzialność za edukację dziecka pomiędzy rodzicami a nauczycielami wykazuje również cechy elastyczne – które dopuszczają różne warianty wzajemnego partnerstwa obu stron. Udowadnia też, że współpraca, która polega na zaangażowaniu w proces edukacyjny ma bardzo cenną wartość dla rozwijających i dorastających uczniów, jak i dla połączonych wspólnym celem nauczycieli i rodziców⁹.

Trudne sytuacje wychowawcze nieodłącznie towarzyszące okresowi adolescencji wymagają kontaktów nauczycieli z rodzicami. Efektywna komunikacja z rodzicami wymaga przestrzegania kilku podstawowych zasad:

- zorganizowanie przestrzeni do rozmowy,
- słuchanie i dostrajanie się do rozmówcy,
- podtrzymywanie kontaktu,
- wyjaśnienie wątpliwości,
- zadawanie pytań,
- odzwierciedlanie uczuć i dzielenie się własnymi uczuciami¹⁰.

Nauczyciel, rozmawiając z opiekunami swoich podopiecznych, odbiera od nich różnorodne informacje, na które reaguje sprecyzowanymi myślami czy odczuciami. Zachowanie nauczyciela wynika z faktu, iż do całości rozmowy, którą przeprowadza, dochodzą do niego przeróżne sygnały niewerbalne, takie jak: wygląd, mimika twarzy czy tak zwany sposób bycia. Reakcja nauczyciela będzie zależała od danego kontekstu i od znaczenia, jakie sami nauczyciele nadają danej sytuacji. Reakcja taka nastąpi, gdyż uwaga nauczyciela będzie zwrócona na osobę, z którą rozmawia, a druga strona tej rozmowy również odpowie na zachowanie dokładnie w ten sam sposób¹¹.

⁷ L. Pawelski, *Prawdy i fikcje w polskiej oświacie*, „Nowa Szkoła” 2000, nr 3, s. 5–6.

⁸ T. Gordon, *Wychowanie bez porażek w szkole*, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2017, s. 343.

⁹ M. Mendel, *Rodzice i szkoła. Jak współuczestniczyć w edukacji dzieci?*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2001, s. 25.

¹⁰ T. Garstka, *Zasady prowadzenia rozmów z rodzicami. Poradnik dla nauczycieli*, Dr Josef Raabe, Warszawa 2008, s. 1–3.

¹¹ E. Góralczyk, *Nauczycielem być... Jak zapanować nad trudnymi zachowaniami uczniów i porozumieć się z klasą*, Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2011, s. 21.

W dobie cyfryzacji, w której obecnie żyjemy, ludzie korzystają z bardzo wielu urządzeń ułatwiających komunikację, takich jak telefonów komórkowych czy komputerów. z powodu narastającej technologii komunikacja osobista pomiędzy dwiema osobami lub między większą grupą ludzi stała się bardzo utrudniona¹². Przeprowadzenie rozmowy pedagogicznej przez nauczyciela może odbywać się wszystkimi dostępnymi formami komunikacji, takich jak: dziennik elektroniczny, rozmowa telefoniczna, rozmowa przy użyciu komputera za pomocą aplikacji (np. MS Teams, Click-Meeting itp.).

Jednak najbardziej popularną formą rozmowy z rodzicem/opiekunem podopiecznego jest w dalszym ciągu rozmowa na terenie szkoły. Rozmowy mogą być zbiorowe – zebrania z rodzicami – lub indywidualne na prośbę nauczyciela lub rodzica¹³.

W zależności od placówki, do której uczęszcza dziecko (przedszkole czy szkoła podstawowa), nauczyciele mają różną sposobność, by z danym rodzicem porozmawiać. W placówce przedszkolnej są to zazwyczaj godziny poranne lub popołudniowe – wtedy, gdy rodzice przyprowadzają lub odbierają pociechę z placówki. W szkole podstawowej w starszych klasach o kontakt z rodzicem jest już trudniej, ponieważ starsi uczniowie sami przychodzą do szkoły i sami z niej do domu wracają. W takiej placówce na rozmowę z rodzicem nauczyciel zazwyczaj umawia się w godzinach popołudniowych¹⁴.

Literatura pedagogiczna wyróżnia również kilka typów rodziców w relacjach ze szkołą:

- Rodzic awanturniczy – próbuje wyrzucić presję na nauczyciela, by ten postąpił wedle niekoniernie słusznej sugestii rodzica. Uważa, że wszystkiemu winna jest szkoła, a jego dziecko jest wspaniałe.
- Rodzic bierno-agresywny – wyraża bierny opór. Spóźnia się, zwleka, zapomina, krytykuje za plecami.
- Rodzic zależno-roszczeniowy – przypisuje nauczycielowi nadzwyczajne umiejętności. Jego relacja z nauczycielem jest dobra w jego mniemaniu. Do nauczyciela kieruje się z najmniejszymi problemami. Jego oczekiwania wobec nauczyciela rosną bardzo szybko. Często przychodzi do szkoły nawet niewzywany.
- Rodzic wielkościowy – to rodzic, który skoncentrowany jest na budowaniu swojego pozytywnego wizerunku. Rodzice tacy uważają się za osoby doskonałe, oczekują uznania i podziwu, są dla siebie wyjątkowi, a swoją doskonałość „przelewają” na dzieci i wtedy każdą krytyczną uwagę pod adresem swoich pociech traktują jako atak na siebie.

---

¹² Thich Nhat Hanh, K. Weare, *Szczęśliwi nauczyciele zmieniają świat*, Wydawnictwo Mama-
nia, Warszawa 2017, s. 18.

¹³ M. Łobocki, *Współdziałanie nauczycieli i rodziców w procesie wychowania*, Wydawnictwo
Nasza Księgarnia, Warszawa 1985, s. 77–78.

¹⁴ A. Jankowska, *Rozmowy z rodzicami. Poradnik dla nauczyciela*, Wydawnictwo Pedagogiczne
ZNP, Kielce 2012, s. 12.

- Rodzic dramatyzujący – rozmowa z takim rodzicem może mieć charakter „wy-lewu rozpaczy” lub „spektaklu ekscytacji”.
  - Rodzic kontrolujący – wykazuje się zamiłowaniem do władzy i kontroli. Często pod tym kryje się niepokój i poczucie bezradności. Często wywołuje u nauczyciela złość.
  - Rodzic podejrzliwy – obwiniania innych o niepowodzenia własnego dziecka, przejawia przesadne zaniepokojenie, że jego dziecko jest celowo krzywdzone, krytykowane.
  - Rodzic wycofany – ma niskie poczucie własnej wartości płynące z niekorzystnych dla siebie porównań społecznych. Nie lubi zabierać głosu na forum¹⁵.
- Z takimi wszystkimi typami rodziców muszą się zmagać nauczyciele.

Cel pracy

Celem niniejszej pracy jest zwrócenie uwagi na emocje/uczucia nauczycieli podczas przeprowadzania rozmów z rodzicami/opiekunami podopiecznych.

Przedmiot badań jest bardzo złożony i będzie wypływał z różnorodnego życia społecznego zarówno rodziców uczniów, jak i nauczycieli, oraz będzie uwzględniał rodzaj placówki, do której dziecko uczęszcza (przedszkole, szkoła podstawowa).

Materiał i metody

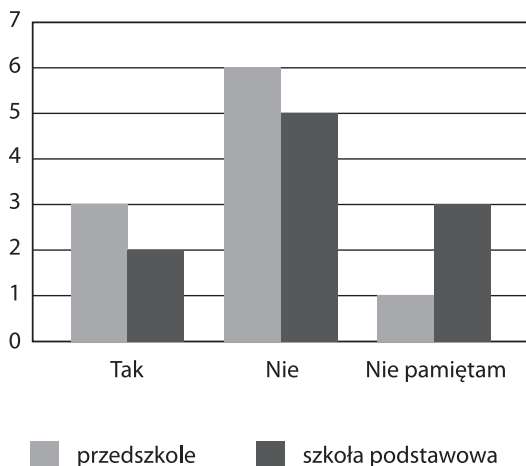
Na potrzeby tego artykułu i weryfikacji celu, jaki sobie postawiłam, wybrałam metodę sondażu diagnostycznego oraz technikę badawczą, którą będę się posługiwać – ankietę, narzędziem badawczym jest kwestionariusz ankiety.

Wyniki

Badanie zostało przeprowadzone w lutym 2022. Ogółem anonimowe ankiety zostały wypełnione przez 20 osób (po 10 osób z danej placówki: przedszkole i szkoła podstawowa). Dane wynikające z ankiety opracowano i umieszczono w niżej zamieszczonych wykresach, które odpowiadają kolejnym pytaniom ankietowym.

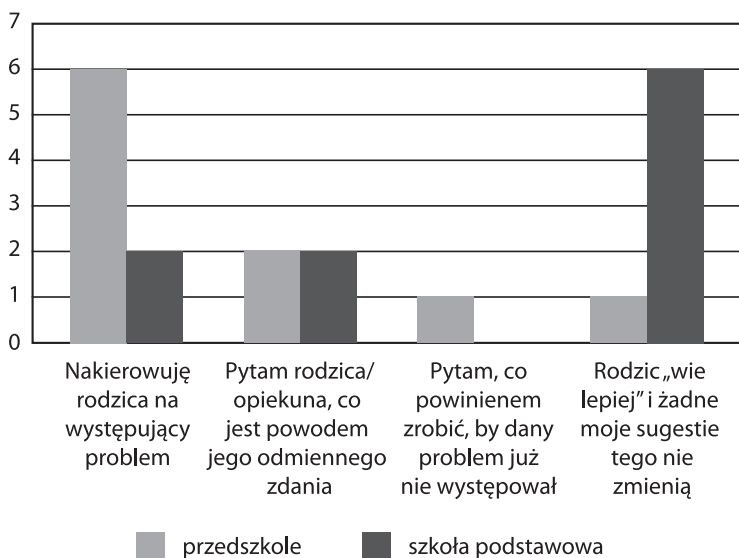
¹⁵ A. Kozubska, *Wybrane problemy pedagogicznego funkcjonowania nauczyciela-wychowawcy*, [w:] R. Koc, A. Kozubska, P. Ziółkowski, *Nauczyciel w drodze do profesjonalizmu*, Bydgoszcz 2014, s. 140–141, <https://docplayer.pl/16117895-Nauczyciel-w-drodze-do-profesjonalizmu.html> [dostęp: 18.04.2022].

Wykres 1. Czy brałaś udział w szkoleniu na temat jak przeprowadzać rozmowę pedagogiczną z rodzicem/opiekunem podopiecznego?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

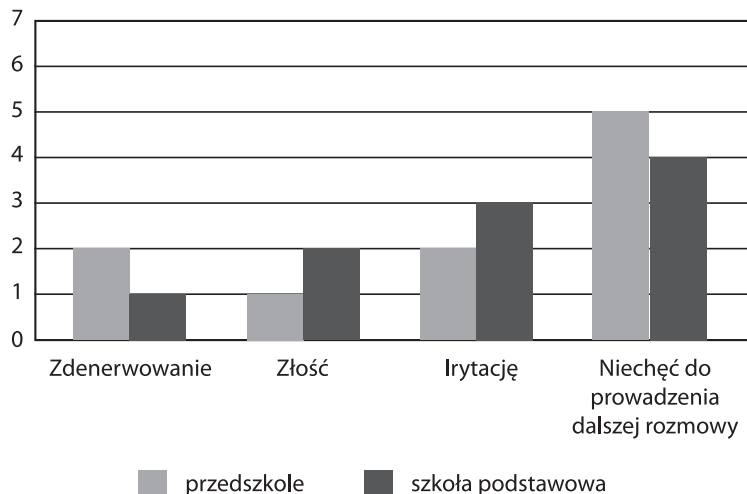
W wyniku przeprowadzonych przeze mnie badań na potrzeby tego artykułu wynika, iż nauczyciele w większości nie zostali przeszkoleni w przeprowadzaniu rozmów pedagogicznych z rodzicami/opiekunami podopiecznych, co przedstawia wykres 1. Cztery osoby na dwadzieścia osób ankietowanych odpowiedziało, iż nie pamięta, czy brały udział w takim szkoleniu.

Wykres 2. Jeśli podczas rozmowy z rodzicem czujesz, że jesteś lekceważony, to...

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

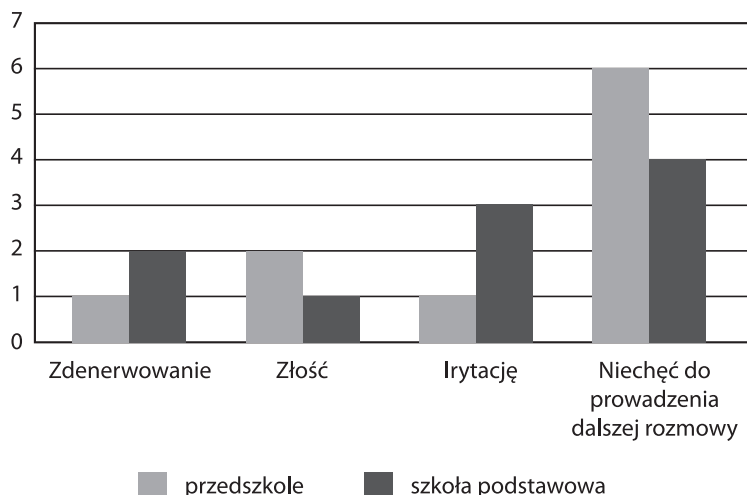
Jak można zauważyć na wykresie 2, podczas rozmowy pedagogicznej z rodzicem, gdy nauczyciele są lekceważeni, dużo osób ankietowanych odpowiadało, że dalej stara się nakierować rodzica na występujący problem. Porównywalna liczba osób ankietowanych w placówkach, w których przeprowadziłam badania, zaznaczała odpowiedź: „Rodzic wie lepiej i żadne moje sugestie tego nie zmienią”.

Wykres 3. Co czujesz, jeśli podczas rozmowy jesteś lekceważony?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Z zaprezentowanego wykresu 3 wynika, iż pedagodzy w większości czują niechęć do prowadzenia dalszej rozmowy. Dużo osób zaznaczało również, iż odczuwa irytację. Trzy osoby odczuwają złość, a kolejne trzy – zdenerwowanie.

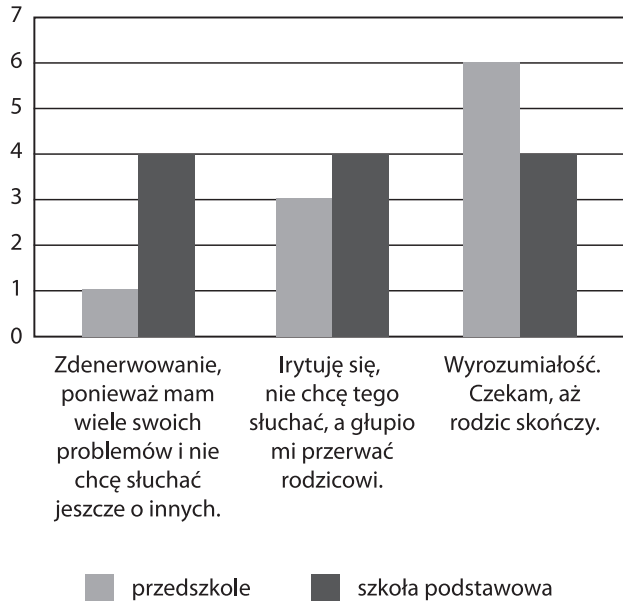

Wykres 4. Co czujesz, jeśli podczas rozmowy jesteś obrażony?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

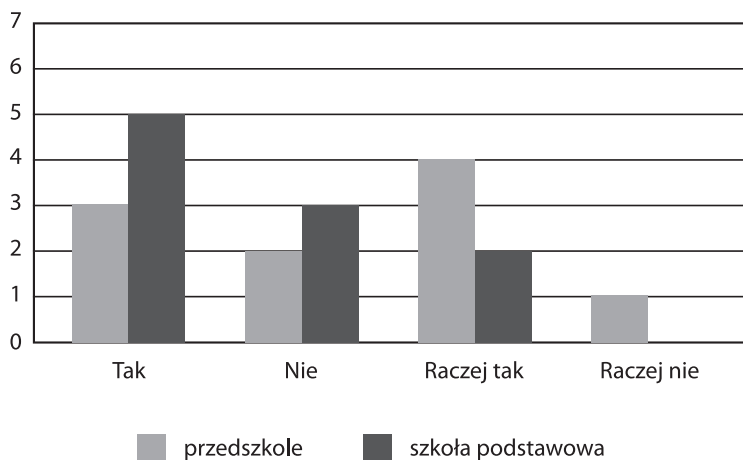
W wyniku przeprowadzonych badań na wykresie 4 można zauważyć, iż nauczyciele, którzy są obrażani podczas rozmowy z rodzicami, czują niechęć do jej dalszego prowadzenia, irytację. W szkole podstawowej nauczyciele również zaznaczali często odpowiedź, iż czują irytację. Trzy osoby odczuwają złość, a kolejne trzy – zdenerwowanie.

Wykres 5. Rodzic zaczyna opowiadać całą historię swojego życia. Co czujesz?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Z zebranych danych w wykresie 5 wynika, że nauczyciele w większości przypadków wykazują się wyrozumiałością, nawet jeśli rodzic zaczyna opowiadać historię całego swojego życia. Nauczyciele też niechętnie przerywają takiemu rodzicowi, ponieważ jak wskazują, „głupio” się z tym czują. Pięć osób spośród ankietowanych zaznaczyło, iż czują się zdenerwowani, ponieważ mają wiele swoich problemów i nie chcą słuchać problemów innych.

Wykres 6. Czy potrafisz radzić sobie z własną złością, wrogością, upokorzeniem ze strony rodzica?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Z analizy danych ankietowych i wykresu 6 wynika, że w większości przypadków nauczyciele potrafią radzić sobie z własną złością, wrogością i upokorzeniem ze strony rodzica. Na 20 osób ankietowanych 6 odpowiedziało, iż z tymi emocjami sobie nie radzi: pięć osób zaznaczyło odpowiedź „nie”, jedna „raczej nie”.

Podsumowanie

W badaniach wzięło udział dwadzieścia osób: dziesięć osób z placówki przedszkolnej i dziesięć osób ze szkoły podstawowej.

Jak widać z opracowanych i przeanalizowanych wyników, praca nauczycieli/opiekunów jest pracą bardzo „dynamiczną”. Wpływ zachowania rodzica podczas przeprowadzenia rozmowy pedagogicznej ma zasadnicze znaczenie, ma wpływ na emocje/uczucia nauczycieli. Pedagodzy podczas swojej pracy spotykają się przeróżnym typem zachowań rodziców i żeby pozostać profesjonalistą, muszą powściągnąć emocje, jakie im towarzyszą. Często powściągnięcie takich emocji/uczuciu ma wpływ na funkcjonowanie pedagoga. W rozmowie indywidualnej z badanymi osobami wskazywały one na to, iż po „ciężkich rozmowach w pracy” często odreagowują na swojej rodzinie: dzieciach i mężu.

Osoby te wskazywały również, iż byłoby dobrze, gdyby w naszej polskiej edukacji możliwy był bezpłatny dostęp do spotkań indywidualnych pomiędzy nauczycielem a psychologiem, nie związanym z daną placówką. Miałoby to na celu przepracowanie emocji, które kumulują się w pedagogu, jak również pozytywnie wpłynęłoby to na funkcjonowanie danego nauczyciela w jego środowisku zawodowym.

Uważam, iż nauczyciele/opiekunowie powinni przynajmniej raz w roku szkolnym uczestniczyć w szkoleniach typu: jak przeprowadzać rozmowę pedagogiczną z rodzicem oraz jak radzić sobie z negatywnymi emocjami po takiej rozmowie.

Bibliografia

- Balukiewicz M., *Miłość jako powinność nauczyciela wychowawcy w pracach wybranych pedagogów*, [w:] K. Kamiński (red.), *Miłość a pedagogika*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2020.
- Dawid J.W., *O duszy nauczycielstwa*, Wydawnictwo Nasza Księgarnia, Warszawa 1932.
- Garstka T., *Zasady prowadzenia rozmów z rodzicami. Poradnik dla nauczycieli*, Dr Josef Raabe, Warszawa 2008.
- Gordon T., *Wychowanie bez porażek w szkole*, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2017.
- Góralczyk E., *Nauczycielem być... Jak zapanować nad trudnymi zachowaniami uczniów i porozumieć się z klasą*, Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2011.
- Jankowska A., *Rozmowy z rodzicami. Poradnik dla nauczyciela*, Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce 2012.
- Kozubska A., *Wybrane problemy pedagogicznego funkcjonowania nauczyciela-wychowawcy*, [w:] R. Koc, A. Kozubska, P. Ziółkowski, *Nauczyciel w drodze do profesjonalizmu*, Bydgoszcz 2014, s. 140–141, <https://docplayer.pl/16117895-Nauczyciel-w-drodze-do-profesjonalizmu.html> [dostęp: 18.04.2022].
- Lasota A., Pisarzowska E., *Pożądanee cechy osobowości nauczyciela-pedagoga w ujęciu klasycznych i współczesnych koncepcji*, „Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna” 2016, vol. 41(7), s. 77–88, https://lasota.up.krakow.pl/files/Osobowosc_nauczyciela.pdf [dostęp: 18.04.2022].
- Łobocki M., *Współdziałanie nauczycieli i rodziców w procesie wychowania*, Wydawnictwo Nasza Księgarnia, Warszawa 1985.
- Marcela M., *Jak nie zwariować ze swoim dzieckiem. Edukacja, w której dzieci same chcą się uczyć i rozwijać*, Wydawnictwo Muza SA, Warszawa 2020.
- Mendel M., *Rodzice i szkoła. Jak współuczestniczyć w edukacji dzieci?*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2001.
- Pawelski L., *Prawdy i fikcje w polskiej oświacie*, „Nowa Szkoła” 2000, nr 3.
- Thich Nhat Hanh, Weare K., *Szczęśliwi Nauczyciele Zmieniają Świat*, Wydawnictwo mamania, Warszawa 2017.
- Ziółkowski P., *Pedagogizacja rodziców – potrzeby i uwarunkowania*, Wydawnictwo Uczelniane GSW, Bydgoszcz 2016.

Aneks

ANKIETA

Szanowni Państwo,

Nazywam się Emilia Figurska i jestem studentem Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi – filia w Wodzisławiu Śląskim.

Piszę pracę/artkuł na temat: **Emocje/uczucia nauczycieli podczas przeprowadzania rozmów z rodzicami/opiekunami podopiecznych.**

W związku z powyższym zwracam się do Pani/Pana z prośbą o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na znajdujące się w niniejszym kwestionariuszu pytania.

Jednocześnie chciałam poinformować, że badania są anonimowe, a ich wyniki będą przetworzone w dane liczbowe i zostaną wykorzystane do sporządzenia wykresów i rysunków, które umieszczę w swoim artykule.

- 1. Czy brałeś udział w szkoleniu na temat, jak przeprowadzać rozmowę pedagogiczną z rodzicem/opiekunem podopiecznego?**
  - a. Tak
  - b. Nie
  - c. Nie pamiętam
  - d. Inne. Jakże? .....

- 2. Jeśli podczas rozmowy z rodzicem czujesz, że jesteś lekceważony to...**
  - a. Nakierowuję rodzica na występujący problem.
  - b. Pytam rodzica/opiekuna, co jest powodem jego odmiennego zdania.
  - c. Pytam co powinienem zrobić by dany problem już nie występował.
  - d. Rodzic „wie lepiej” i żadne moje sugestie tego nie zmieniają.
  - e. Inne. Jakże? .....

- 3. Co czujesz, jeśli podczas rozmowy jesteś lekceważony?**
  - a. Zdenerwowanie
  - b. Irytację
  - c. Niechęć do prowadzenia dalszej rozmowy
  - d. Inne. Jakże? .....

- 4. Co czujesz, jeśli podczas rozmowy jesteś obrażany?**
  - a. Zdenerwowanie
  - b. Irytację
  - c. Niechęć do prowadzenia dalszej rozmowy
  - d. Inne. Jakże? .....

5. Rodzic zaczyna opowiadać całą historię swojego życia. Co czujesz?

- a. Zdenerwowanie, ponieważ mam wiele swoich problemów i nie chcę słuchać jeszcze o innych.
- b. Irytuję się, nie chcę tego słuchać, a głupio mi przerwać danemu rodzicowi.
- c. Wyrozumiałość. Czekam, aż rodzic skończy.
- d. Inne. Jakie? .....

6. Czy potrafisz radzić sobie z własną złością, wrogością, upokorzeniem ze strony rodzica?

- a. Tak
- b. Nie
- c. Raczej tak
- d. Raczej nie
- e. Inne. Jakie? .....

Za udzielenie szczerych odpowiedzi, a tym samym udział w mojej ankiecie serdecznie dziękuję.

Emotions/feelings of teachers during conversations with parents/guardians of their students

Abstract: The Polish school system is constantly undergoing reforms, but during these reforms, no one thinks about the psychological state of teachers and how to help them cope with the problems they encounter in their work.

The aim of this article is to draw attention to the emotions/feelings of teachers during conversations with the parents/guardians of their students. Teachers bear the burden of educating the young generation, coping with the various behaviours of their students, their problems, and informing parents about all the actions of their students (good and bad).

Keywords: education, teacher, emotions, feelings

About the Author

Emilia Figurska – Master of Biology, specialization in applied and molecular biology, i work as a biology teacher at the Zespół Szkół Licealnych i Technicznych in Rydułtowy. Interests: military, puzzle-solving, and reading crime novels.